

EX EPISTOLA AD ROMANOS LIBER VNVS. 267

I. Retrac. autem dictum est. Deus credit oia in oibis. Qd ergo ea.23. A credimus, nostru est: qd autem bonu operamur, illius 2. sent. di. est qui credetibus in sed dat spm&tm. Hoc autem exē- 28.c. i ex- plum quibusda Iudaeis obiectu est, qui Christo cre- positiōe. diderat, & de operib ante gratia glorabatur, & di- cebat se Euāgelij gratia per sua bona opera pcedē- tia meruisse, cū bona opera in nullo esse possint, nisi qui acceperit gratia. Est autem gratia, vt vocatio pec- catoris progetur, cū eius merita nulla, nisi ad dāna- tione precesserit. Quod si vocat⁹ vo cantē fucit⁹ suterit, qd est iā in libero arbitrio, merebitur & spm sancti per quē bona possit operari, in quo pmanes, qd nihilomin⁹ est in libero arbitrio, merebitur etiā

61 vita aeternā, quā nulla possit labo corripi. Qd autem ait, Miserebor cū misert⁹ ero, & misericordia prestabo cui misericors fuero. Hinc ostenditur non esse iniquitatē apud deit, qd possunt dicere quidam

Malac. I cum audiuit anteq na ceretur: Iacob dilexi, Esau au- té odio habui. Miserebor, inquit, cui misert⁹ ero.

Primo enī misert⁹ est nostri deus cū pctores esse- mus vt vocaret nos. Cui ḡ misert⁹ ero, inquit, vt ei⁹ vocē, miserebor adhuc eiu⁹ cū crediderit. Quo- modo aut adhuc, nisi vt det credēti & petenti spiri- tis sanctis? Quo dato misericordia p̄stabit cui miser- icors fuerit. i. vt faciat eū misericorde q bona pos- sit per dilectionem operari. Nemo ergo fibi audeat tribueri q misericorditer operaf: quia deus illi per spm&tm dedit dilectionē, sine qua nemo potest es- se misericors. Nō ergo elegit deus bene operates, sed credites potius, vt iē illos faciat bene operari.

I. Nostru enī est credere & velle, illius aut dare cre- dētibus & volentib⁹ facultate bene operādi p spm sanctū per quē charitas dei diffunditur in cordibus

62 nostris, vt nos misericordes efficiat. Quod autem temat, Igitur nō volētis, neq currētis sed miseren- tis est dei: Nō tollit liberum voluntatis arbitriū, sed nō sufficeret dicit velle nostru, nisi adiunctus deus, mi- sericordes nos efficiēdo ad bene operādi per donū spm&tm: ad hoc referēs, qd superioris dixit, Mis- eror cui misert⁹ ero, & misericordia pr̄stabo, cui

1. Retrac. misericors fuero. Quia neq velle possum⁹, nisi vo- cap.22. cemur: & cū post vocatione voluerimus, nō sufficit voluntas nostra, & curſus noſter, nisi deus & vires currētib⁹ p̄beat, & p̄ducat qd vocat. Manifestū est ergo, nō volētis neq currētis, sed miserētis esse dei q̄ bene operamur: q̄ ibi sit etiā volūtis nostra,

C̄ sola nihil posset. Vnde sequit etiā de Pharaonis supplicio testimoniū, cū scriptura de Pharaone, Quia ad hoc te excitaui, vt ostendā in te poten- tiam meā, & vt annūcietur nomē meū in vniuersitate

Exo.9. terra. Sicut enī legim⁹ in Exodo, Obduratus est cor Pharaonis, vtā eidēntibus signis nō moueretur.

Exo.10. Quod ḡ tunc Pharaō nō obtēperabat p̄ceptis dei, iā de supplicio veniebat. Nō aut quiq̄ potest dicere obdūrationē illam cordis imērito accidisse Pharaoni, sed iudicio dei retrahentis incredulitati eius debita pœnā. Nō ergo b̄ illi imputatur q tunc non obtēperat, qnq̄ id obdūrato corde obtemperare nō poterat, sed quia dignū se p̄buit, cui cor obdu- raretur prior infidelitate. Sicut enī in ijs quos ele- git deus, nō opera, sed fides inchoat meriti, vt per mun⁹ dei bene operētur: sic & in ijs quos dānat, in- fidelitas & impietas inchoat pœnā meriti, vt per ipsam pœnā etiā male operētur: sicut & superi⁹ idē

Roma. I. dicit Apls, Et qm nō pbauerit deum in notitia ha- bere, tradidit illos deus in reprobū fensum, vt fa- ciat q̄ nō cōueniūt. Quapropter ita cōcludit Apls,

Roma.9. Ergo cu⁹ vult misereb⁹, & quē vult obdūrat: Cuius enim miseretur, facit eū bonu operari, & quē obdu- rat, reliquē ut mala operetur. Sed & illa miseri- cordia p̄cedēti merito fidei tribuit, & ista obdūratio p̄cedēti impietatē, vt & bona p domū dei opere-

Tomus quartus.

mur, & mala per suppliciū: cū tamē hoī nō auferat D liberū voluntatis arbitriū, sive ad credēndū deo vt cōsequat⁹ nos misericordia, sive ad impietatē vt cō- sequatur nos suppliciū. Qua cōclusiōe illata, infert quæstionē tanq̄ a p̄dicente. Ait enī, Dicis itaq mihi: Qd adhuc coqueritur? Nā voluntati eius quis refutat⁹? Cui sanē quæstionē sic rñdet vt intelliga- mus spiritualib⁹ viris, etiā nō secundū terrenū hoīem viuētib⁹, patere posse prima merita fidei & impie- tatis, quō deus p̄scientia eligat credituros, & dānet incredulos: nec illos ex operib⁹ eliges, nec istos ex operib⁹ dānans, sed illorū fidei p̄stās vt bene operētur, & istorū impietatē obdūras deserēdo vt male operētur. Quā quoniām intellectus, vt dī- xi, spiritualibus patet, à carnali autē prudentia lōge remot⁹ est, sic refellit ingrētē, vt intelligat se depo- nere debere prius hoīem lutū, vt ista p spm inuestigare mereamur. Itaq, inquit, O homo tu quis es qui respondeas deo? Nunquid dicit figurātū ei qui se finxit, quare sic me fecisti? An nō habet potestate figulus lutū, ex eadē cōspersione vas facere, aliud qd em in honore, aliud in contumeliam? Quādū figura- mentum es, inquit, & ad massam lutū pertines, nō dum perduces ad spiritualia, vt sis spiritualis, omnia E

judicās & à nemine iudicatus, cohabeas te oportet ab hoīi ingestionē, & nō respōdeas deo. Cuius con- filium quinq̄ scire cupiens, oportet vt prius in eius amicitia recipiat⁹. Qd cōtingere nūl spiritualibus nō potest, iam portantibus imaginē celestis hoīis. Jam enim, inquit, non vos dicā Ieruos, sed amicos: Ioan.15.

Omnia enī quā audiuā p̄ patre meo, nota feci vobis. Quādū itaq vas figuli es, cōterendū est hoc ip̄m in te prius, vt prius scire confinges eos: vt corrupto exteriore hoīe, interiore inouato, pos- sis in charitate radicatus & fundatus cōprehendere latitudinem, longitudinē, altitudinē, & profundū, co- gnoscere etiā superēminentia scientiē charitatis Christi. Nunc itaq cum ex eadē cōspersione deus alia vas in honore fecit, alia in contumeliam, non est tuū dīcūtere, quisquis se cūdūt cāndē cōspersionē adhuc viuis, i terreno sensu carnaliter sapis. Qd autem ait, A ttūl in multa patiētā vāla irā q̄ pfecta sunt in pditionē. Hinc satis significavit obdūratio- nem illā cordis, q̄ in Pharaone facta est, ex merito veniente occulta superioris impietatis: quā tamē pa- tienter sustinuit deus, donec ad illud tps perducere F tur, quo opportune in eū vindicta pcederet, ad cor- rectionem eoy quos ab errore iniituerat liberare, & ad cultū suum pietate vocādo perducere, p̄cib⁹ corū & gemitis opem p̄bēs. Quod autem ait, Quos autem 64

64 ait, Quos & vocavit nos, nō soli ex Iudeis, sed etiā ex gentib⁹. Sicut & Osee dicit, Vocabo nō plebem Osee.2.

mea, plebē meā: & cetera. T otī hūius disputatio- nis ppositum ad hoc perducit: qm̄ docuit misericor- dia dei esse, q̄ bene operamur, nō tanq ex operib⁹ Iudaei gloriētur, q̄ cū Euāgelij perceperint tanq̄ meritis suis id retrahendū exigitūtates, noblebant

1. Retrac. ḡtib⁹ dari, à qua superbia iā debēt desistere, intelli- cap.22. gentes, qm̄ si nō ex operib⁹, sed misericordia dei vo- camur vt credamus, & credēti⁹ p̄sta⁹ vt bñ ope- remur, nō est gentib⁹ ista inuidenda misericordia,

q̄ si plato merito Iudeorū, q̄ nullū est. Qd autem 65

dicit, Esaias aut̄ clamat p Iraēl, Si fuerit numerus Esa.10.

filiorū Iraēl quā arena maris, reliquiae saluē fiēt: Ostēdit quēdāmodū sit dñs lapis angularis, vtrūq parietem in se iungens. Testimoniu⁹ enī Osee Pro- pheta dīctū est p gentib⁹, Vocabo nō plebē meā, plebē meā, & nō dilecta meā, dilecta meā: & Esaias testimoniu⁹ dīctū est p Iraēl, qm̄ reliquiae saluē fiēt, vt ipsi deputent⁹ in fēmen A brahā qm̄ crediderūt in Christū: ita cōcordes ambos populos facit fecū-

L iii dū dñi